

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/66/2021
Identifikačné číslo spisu: 1111240550
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1111240550.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: L.. C.. Y. G., P., nar. XX. XX. XXXX, bytom P. XXX/XX, XXX XX V., proti žalovanému: Československá obchodná banka, a.s., so sídlom Žižkova 11, 811 02 Bratislava, IČO: 36 854 140, zast. Malata, Pružinský, Hegeduš & Partners s. r. o., so sídlom Twin City Tower, Mlynské Nivy 10, 821 09 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 47 239 921, o náhradu škody vo výške 580.893,58 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 30Cb/217/2011, na dovolanie žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1Cob/226/2017-301 zo dňa 28. februára 2018, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobkyne o d m i e t a .

II. Žalovaný m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) uznesením č. k. 30Cb/217/2011-207 zo dňa 28. 09. 2017 uložil žalobkyni, L.. C.. Y.Á. G., P., poriadkovú pokutu vo výške 500,-- eur, ktorú je povinná zaplatiť na účet prvoinštančného súdu do troch dní od právoplatnosti uznesenia. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa sa žalobou, súdu doručenou dňa 29. 11. 2011, domáhala vydania rozhodnutia, ktorým by súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 580.893,58 eur s príslušenstvom ako aj trovy konania titulom náhrady škody. Dňa 19. 09. 2017 bol súdu prvej inštancie elektronicky doručený návrh žalovaného na uloženie poriadkovej pokuty žalobkyni s odôvodnením, že Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd SR“ alebo „ústavný súd“) rozhodnutím zo dňa 15. 06. 2016, právoplatným dňa 06. 10. 2016, rozhodol o ústavnej sťažnosti, pričom súd prvej inštancie rozhodol o prerušení konania až dňa 04. 05. 2017, teda v čase, kedy podľa názoru žalovaného neexistoval dôvod, pre ktorý bolo konanie prerušené, vzhľadom na skutočnosť, že v rozhodnom období už ústavný súd o ústavnej sťažnosti rozhodol. Žalobkyňa napriek uvedeným skutočnostiam ostala nečinná a neoznámila súdu prvej inštancie, že jej návrh na prerušenie konania sa stal bezpredmetným.

Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa sa na jednej strane domáha svojho nároku proti žalovanému, na druhej strane však uskutočňuje také procesné úkony, ktorými vytvára prietahy v konaní. Žalobkyňa je v postavení tzv. „pána sporu“ a mala by aktívne prispieť k efektívnemu a rýchlemu priebehu súdneho konania. Súd prvej inštancie mal za to, že vzhľadom k tomu, že žalobkyňa má vysokoškolské právnické vzdelanie II. stupňa a rigoróznú skúšku v študijnom odbore právo, poukazujúc zároveň na čl. 11 ods. 3 základných princípov zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“), musela a mala vedieť, že jej konanie, resp. nekonanie spôsobí prietahy v konaní.

2. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podala žalobkyňa odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací, uznesením č. k. 1Cob/226/2017-301 zo dňa 28. 02. 2018, ktorým odvolanie žalobkyne podľa § 386 písm. c/ C. s. p., odmietol ako neprípustné.

3. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že v danej veci podala žalobkyňa odvolanie proti uzneseniu prvoinštančného súdu o uložení poriadkovej pokuty, pričom v zmysle § 355 ods. 2 C. s. p., je proti uzneseniu súdu prvej inštancie prípustné odvolanie, len ak to zákon pripúšťa. Prípustnosť odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie zakotvuje ustanovenie § 357 C. s. p., ktoré uvádza taxatívny výpočet uznesení, ktoré strana sporu môže napadnúť odvolaním a v ktorom ustanovení možnosť podať odvolanie proti uzneseniu prvoinštančného súdu o uložení poriadkovej pokuty v zmysle § 102 C. s. p., absentuje. Nakoľko žalobkyňa podala odvolanie proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné, odvolací súd ho ako neprípustné odmietol, a to bez toho, aby skúmal vecnú stránku napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúce konanie, konajúc tak v súlade s ustálenou judikatúrou súdov Slovenskej republiky, vrátane Ústavného súdu SR.

4. Uznesenie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť dňa 11. 04. 2018.

5. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalobkyňa (č. l. 310 - 314), prípustnosť ktorého vyvodila z ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p., a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Dovolaciemu súdu navrhla, aby uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1Cob/226/2017-301 zo dňa 28. 02. 2018 spolu s uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 30Cb/217/2011-207 zo dňa 28. 09. 2017 o uložení poriadkovej pokuty zrušil. Súčasne si uplatnila náhradu trov dovolacieho konania.

6. Žalobkyňa (ďalej tiež ako „dovolateľka“) považuje uznesenie súdu prvej inštancie o udelení najvyššej možnej poriadkovej pokuty za arbitrárne, nezákonné a šikanujúce, odporujúce základným zásadám civilného sporového konania. Prvoinštančnému súdu okrem iného vytkla, že jej udelil neštandardne vysokú poriadkovú pokutu bez akéhokoľvek upozornenia. Dôvodiac uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „Najvyšší súd SR“ alebo „najvyšší súd“) sp. zn. 2Tost 14/2011 zo dňa 07. 06. 2011 tvrdí, že súd ju bol povinný na možnosť uloženia poriadkovej pokuty upozorniť, pričom na túto povinnosť nemá vplyv ani tá skutočnosť, že žalobkyňa má vysokoškolské právnické vzdelanie II. stupňa a rigoróznú skúšku v odbore právo a teda ide o „osobu znalú práva“. Vo vzťahu k uzneseniu odvolacieho súdu len konštatovala, že tento odmietol jej odvolanie podané proti uzneseniu prvoinštančného súdu, ako neprípustné. Žalobkyňa je toho názoru, že súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil jej osobe, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva

na spravodlivý proces. Podanie dovolania považuje za dôvodné aj s poukazom na to, že otázka podania odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie o uložení poriadkovej pokuty, nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte dostatočne vyriešená, súčasne, že sú tu dôvody osobitného zreteľa na zrušenie uznesenia o uložení poriadkovej pokuty. Tvrdí, že uloženie poriadkovej pokuty by mal súd zvážiť a uložiť ju ako krajné opatrenie, pretože za nespĺnením povinnosti, pre ktoré sa poriadková pokuta ukladá, môžu byť aj dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré nastali nezávisle od vôle pokutovanej osoby (napríklad vážna choroba u dovolateľky). Dovolateľka má zároveň za to, že je namieste aplikovať článok 4 základných princípov C. s. p., v ktorého odseku 2 je vyjadrené interpretačné pravidlo, ktoré nemá byť zamieňané so sudcovskou normotvorbou, ale je osobitným vyjadrením zákazu odopretia spravodlivosti a umožňuje sudcovi vec spravodlivo rozhodnúť aj v prípadoch, ak výslovné znenie zákona neexistuje.

7. K dovolaniu žalobkyne sa žalovaný nevyjadril, nakoľko mu súd prvej inštancie dovolanie ani nedoručoval z dôvodu hospodárnosti a rýchlosti konania, keďže mu nedoručil ani dovolaním napadnuté uznesenie, a to s poukazom na skutočnosť, že v prípade uloženia poriadkovej pokuty ide o vzťah sporovej strany (v tomto prípade žalobkyne) a štátu, bez zásahu do práv a povinností žalovaného.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou C. s. p.) skúmal, či je podané dovolanie prípustné, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť ako procesne neprípustné.

9. Na stručné odôvodnenie svojho rozhodnutia (§ 451 ods. 3 veta prvá C. s. p.) dovolací súd uvádza nasledovné:

10. Najvyšší súd SR už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 (viď napríklad sp. zn. 1Cdo 6/2014, 3Cdo 209/2015, 3Cdo 308/2016, 5Cdo 255/2014) opakovane uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby aj právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov

v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom, vrátane dovolacieho konania (m. m. I. ÚS 4/2011). Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol Civilný sporový poriadok

v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia v rámci konania, v ktorom by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (k tomu porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo 113/2012, 2Cdo 132/2013, 3Cdo 18/2013,

4Cdo 280/2013, 5Cdo 275/2013, 6Cdo 107/2012 a 7Cdo 92/2012). O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (viď sp. zn. 3Cdo 319/2013, 1Cdo 348/2013, 3Cdo 357/2016, 3Cdo 208/2014). Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd, bez ohľadu na neprípustnosť dovolania, pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 172/03). Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti.

11. Podľa § 419 C. s. p., je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Uvedené znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

12. Podľa § 420 C. s. p., je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd konania vymenovaných v písm. a/ až f/ predmetného ustanovenia (zakotvujúce tzv. vady zmätočnosti). Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí

odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420) C. s. p., je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 C. s. p., dovolací súd skúma prednostne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C. s. p., pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C. s. p. irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade skutočne došlo alebo nedošlo.

13. V danom prípade dovolateľka dôvodí prípustnosťou dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p., a napadla ním uznesenie, ktorým odvolací súd rozhodol o odmietnutí jej odvolania podaného proti uzneseniu súdu prvej inštancie o uložení poriadkovej pokuty jej osobe. Je nepochybné, že rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty nie je rozhodnutím

vo veci samej a takéto rozhodnutie nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí (viď publikáciu Civilný sporový poriadok, Komentár, C. H. Beck, Praha, 2016, str. 1353 až 1356). Poriadková pokuta je jedným z poriadkových opatrení súdu a jej účelom je vynútenie si splnenia tých procesných povinností, ktoré neboli napriek tomu, že došlo k ich účinnému uloženiu, splnené (opäť viď publikáciu Civilný sporový poriadok, Komentár, C. H. Beck, Praha, 2016, str. 370 až 376). Možnosť uloženia poriadkovej pokuty je potrebné vnímať ako účinný nástroj súdu na zabezpečenie toho, aby vec bola rozhodnutá bez prietáhov v súdnom konaní, v každom jeho štádiu. Vzhľadom na uvedené, uznesenie o uložení poriadkovej pokuty (vrátane uznesenia o odmietnutí odvolania podaného proti takémuto uzneseniu) nie je spôsobilým predmetom dovolania, nakoľko nepredstavuje meritórne rozhodnutie (nezaoberá sa meritom - vecou samou, vymedzenou žalobou), ani sa nám nekončí samotné konanie o veci. Prípustnosť dovolania preto z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., vyvodit' nemožno.

14. Žalobkyňa prípustnosť dovolania vyvodzuje aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. V zmysle uvedeného ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Zjednocujúcim znakom prípustnosti dovolania vo všetkých troch prípadoch zakotvených v ust. § 421 ods. 1 C. s. p. (teda nielen v prípade písm. b/, ale aj v prípade písm. a/ a c/) je, že dovolanie musí smerovať proti potvrdzujúcemu, resp. zmeňujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu. V danom prípade je dovolaním žalobkyne napadnuté odmietajúce rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný nie je.

15. Dovolací súd pre úplnosť k tvrdeniu dovolateľky o nutnosti aplikácie čl. 4 ods. 2 základných princípov C. s. p. uvádza, že predmetné ustanovenie zakotvuje možnosti použitia analógie a dotvárania práva súdom v prípadoch tzv. medzier v zákone. V danom prípade, kedy dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania voči uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty (resp. uzneseniu o odmietnutí odvolania podaného proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty), ktorú situáciu Civilný sporový poriadok výslovne upravuje (viď § 419 a nasl. C. s. p.), nie je aplikácia predmetného článku možná.

16. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností dovolací súd dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné (tak podľa § 420 písm. f/ ako aj § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.) odmietol podľa § 447 písm. c/ C. s. p., a to bez toho, aby sa zaoberal otázkou vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

17. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá C. s. p. a § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z., o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. 05. 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.